

Ministru prezidentei Evika Siliņai
pasts@mk.gov.lv

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētājam
Egilam Baldzēnam
egils.baldzens@lbas.lv

Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sekretariātam:
zane.legzdina@mk.gov.lv

Rīgā, 2025.gada 17.martā

Nr. 2-9e/76

LDDK viedoklis par 2025. gada 19.marta
NTSP darba kārtībā iekļautajiem jautājumiem

Latvijas Darba devēju konfederācija (turpmāk - LDDK) ir iepazinusies ar Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2025. gada 19. marta sēdes darba kārtību un ar šo sniedz LDDK viedokli par tajā iekļautajiem darba kārtības jautājumiem.

1. Par Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes rīcības plāna koplīguma sarunu veicināšanai apstiprināšanu.

Ņemot vērā to, ka galvenajā nacionālajā darba tiesisko attiecību regulējošajā normatīvajā aktā Darba likumā iekļautā definīcija nosaka to, ka koplīgums ir tāds darba tiesiskās attiecības regulējošs līgums, kuru slēdz darba devējs un darbinieku arodbiedrība vai darbinieku pilnvaroti pārstāvji, ja darbinieki nav apvienojušies arodbiedrībā, nepieciešams papildināt Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes rīcības plāna koplīguma sarunu veicināšanai preambulas trešo punktu ar vārdiem “**vai darbinieku pilnvarotajiem pārstāvjiem**” un izteikt to šādā redakcijā:

“(3.) atzīstot, ka darba devējiem un darbinieku arodbiedrībām vai darbinieku pilnvarotajiem pārstāvjiem, savstarpēji vienojoties, ir iespēja divpusēji noteikt konkrētai nozarei vai uzņēmuma specifikai pielāgotu risinājumu, kas var veicināt godīgu, taisnīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu attīstību;”

LDDK atkārtoti pauž jau iepriekš diskusijā par koplīgumu skaita pieauguma veicināšanas plānu ar Labklājības ministriju un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību izteikto viedokli, ka, lai izstrādātu risinājumus koplīgumu skaita veicināšanai, sākotnēji ir nepieciešams konstatēt precīzu problēmas apmēru, jāiegūst faktiskus izejas datus Latvijā esošo koplīgumu pārklājumu. Socioloģisko aptauju rezultātā iegūti dati nav uzskatāmi par ticamiem datiem, datu apkopošana ir jānodrošina valsts

pārvaldei. Ne LDDK, ne Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības rīcībā nav mehānismu ar ko noskaidrot pilnvērtīgus un objektīvus datus. Bez datiem par precīzu koplīgumu skaitu un to veidu Latvijā plāna īstenošanas uzsākšanas brīdī, nav noskaidrojams vai pasākumi ir definēti atbilstoši plāna mērķiem un kāda ir to ietekme uz koplīgumu skaita izmaiņām plāna izpildes gaitā un rezultātā. Iekams nav konstatējams precīzs koplīgumu pārklājums Latvijā, plānā definēto uzdevumu izpildes rezultāti nav izmērāmi un pārbaudāmi.

Ņemot vērā minēto, lūdzam precizēt plāna 3.2.punktā noteikto rīcības virzienu un pasākumu “izvērtēt datu vākšanas par koplīgumiem un to tvērumu valsts līmenī iespējas un risinājumus. (EM, CSP, LM)” un izteikt to sekojošā redakcijā “izvērtēt iespējas un **rast risinājumu** datu vākšanai par koplīgumiem un to tvērumu valsts līmenī, **ar risinājumu nepalielinot birokrātisko slogu ne valsts pārvaldei ne ziņu iesniedzējiem**”.

2. Par priekšlikumiem administratīva sloga mazināšanai un darbības efektivitātes uzlabošanai publiskajā sektorā

Viedokli par darba kārtības 2. jautājumu LDDK prezentēs prezentācijas formātā sēdē, kā arī pēc tās prezentēto materiālu nosūtīs Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sekretariātam nosūtīšanai sēdes dalībniekiem.

3. Par priekšlikumiem izmaiņām valsts budžeta plānošanā

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk - CSP) datiem 2024. gadā iekšzemes kopprodukts (turpmāk - IKP) ir samazinājies par 0,4 %, tajā skaitā gada ceturtajā ceturksnī, savukārt pēc CSP datiem nodokļu ieņēmumi ir samazinājušies par 452,4 miljoniem eiro. Saskaņā ar Valsts kases datiem, 2025. gada janvārī konsolidētā kopbudžeta pārpalikums bija par 216,5 miljoniem eiro mazāks nekā pirms gada (kopbudžeta ieņēmumi šā gada janvārī 1,5 miljardu eiro apmērā samazinājās par 106,9 miljoniem eiro jeb 6,9% salīdzinājumā ar 2024. gada janvāri, savukārt, kopbudžeta izdevumi 2025. gada janvārī 1,4 miljardu eiro apmērā bija par 109,6 miljoniem eiro jeb 8,4% augstāki nekā janvārī gadu iepriekš). Finanšu ministrija šī gada februārī samazinājusi IKP pieauguma prognozi 2025. gadam no 2,9 % uz 1,2 %.

Augstāk norādītā informācija spilgti raksturo Latvijas ekonomisko situāciju, līdz ar to ģeopolitiskās situācijas nestabilitātes apstākļos ir nepieciešama noteikta un stingra rīcība ekonomiskās situācijas uzlabošanai. Valsts pārvaldei un valsts sociālajiem partneriem savstarpēji sadarbojoties ir jārīkojas, lai sasniegtu veicinātu nacionālās ekonomikas attīstību.

Ņemot vērā minēto, LDDK pauž nostāju, ka valsts budžeta plānošanā jāievēro uz rezultātu balstītas budžeta pieejas ieviešanas pieeja un tās īstenošanas būtiski nosacījumi ir:

- nelokāma politiska apņemšanās samazināt izdevumus vispārējās valdības sektorā (t.sk. pašvaldībās) par 5% (850 milj. EUR);
- izdevumu samazināšanas procesa vadība jāuzņemas Ministru kabinetam, nozīmējot konkrētas atbildīgās personas par uzdevumu izpildi un budžeta izdevumu mazināšanas uzraudzības procesā iesaistot Valsts kontroli;
- gadījumā, ja ministrijās, kurās tiek ieviesta uz rezultātu balstīta budžeta pieeja tiek izveidotas darba grupas budžeta pozīciju pārskatīšanai un izvērtēšanai, budžeta veidošanas

virzienu izstrādei un izvērtēšanai, to sastāvā ir jāiekļauj nevalstisko organizāciju pārstāvji – valdības sociālie partneri.

- ministrijām, kurās uzsāk uz rezultātu balstītas budžeta pieejas ieviešanu un kurām ir uzdots līdz 2026. gada 15. augustam pārskatīt savu budžeta resoru struktūru detalizāciju, uzdot pārskatīt ne tikai atsevišķi noteiktas budžeta programmas piemērojot tām “nulles budžeta” principu, bet minēto principu piemērot **visās** budžeta resoru struktūrās kopumā, proti, pārskatīt izdevumus piemērojot “nulles budžeta” principu **visās ministriju budžeta programmās**.
- Ministrijām, kuras uzsāk pilotprojektu uz rezultātu balstītas budžeta pieejas ieviešanai, darba grupu ietvaros, **kurās iekļauta LDDK**, uzdot līdz 2025. gada maijam patstāvīgi pārskatīt savu budžeta resora struktūru **un samazināt to izdevumus kopā par vismaz 5% salīdzinot ar iepriekšējo gadu**.

LDDK ieskatā pastāv vairākas jomas, kurās ir iespējams optimizēt publiskā sektora izdevumu efektivitāti, tostarp:

- Valsts kontroles līdzšinējo ziņojumu rekomendāciju izpilde – apvienot, optimizēt, ietaupīt;
- standartizācija / unifikācija / sinhronizācija – pāreja uz vienotu stilu funkciju aprakstos / amatu aprakstos / amatu nosaukumos; kas ļautu salīdzināt amatus/ slodzes, konsolidēt līdzīgās funkcijas un samazināt darba vietas publiskajā sektorā;
- identificēt un novērst nelietderīgos preču un pakalpojumu izdevumus (jo īpaši - to palielināšanos gada nogalē), piemēram, sabiedrisko aktivitāšu īstenošanai, IT un profesionālās darbības pakalpojumiem u.tml.);
- kritisks budžeta apropriāciju izvērtējums (par izdevumu pārdalēm gada gaitā);
- publiskā sektora funkciju deleģēšanas līgumu efektivitātes izvērtējums.

LDDK lūdz ņemt vērā izteiktos viedokļus minēto jautājumu izskatīšanā un iekļaut LDDK priekšlikumus lēmumu pieņemšanas procesā.

Ar cieņu

ģenerāldirektors

K.Gorkšs